

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

О. Головка

31 серпня 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Основи журналістики

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 06 Журналістика

(шифр і назва)

спеціальність 061 Журналістика

(шифр і назва)

освітня програма Медіакомунікації та зв'язки з громадськістю

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет соціологічний

2022 – 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою соціологічного факультету
ХНУ імені В.Н.Каразіна

« 15 » червня 2022 року, протокол № 7

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Аксьонов С.С. кандидат філологічних наук, доцент кафедри
прикладної соціології та соціальних комунікацій соціологічного факультету
ХНУ імені В.Н.Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій
соціологічного факультету ХНУ імені В.Н.Каразіна

Протокол від « 27 » квітня 2022 року № 3

В.о. завідувача кафедри
прикладної соціології
та соціальних комунікацій

(підпис)

ВІЛЬ БАКІРОВ

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної) програми «Медіакомунікації та зв'язки
з громадськістю»

Гарант освітньої програми

(підпис)

Сергій С. АКСЬОНОВ

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету
ХНУ імені В.Н.Каразіна

Протокол від « 21 » червня 2022 року № 10

Голова науково-методичної комісії

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Основи журналістики**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності – 061 Журналістика освітньої програми – Медіакомунікації та зв'язки з громадськістю

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни є: вивчення законів та закономірностей виникнення, функціонування та розвитку журналістики як організованої системи зв'язків та соціальних норм, як соціального інституту, який задовольняє соціальну потребу суспільства в інформації. Також метою є здобуття знань основних методів дослідження у сфері журналістики, формування умінь в проведенні вивчення медійного простору та інтерпретації отриманих даних, котрі характеризують основні ланки інформаційно-комунікативного процесу у журналістиці та пояснюють реальний стан соціальної комунікації в сучасному інформаційному та медійному суспільстві.

Навчальна дисципліна «Основи журналістики» створює теоретичні та методологічні передумови майбутнього різнобічного вивчення теорії та практики сучасної журналістики та комунікацій за допомогою медіа.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- сформувати поглиблені, практико-орієнтовані компетенції з комунікативного підходу до дослідження журналістики та журналістської діяльності як соціального явища, про соціальні передумови інституалізації журналістики як соціального інституту суспільства;
- засвоїти апарат основних категорій та методів комунікативного аналізу природи, функцій та змісту засобів масової інформації в сучасному суспільстві;
- ознайомити з основними комунікативними концепціями відносно ролі, завдань та функцій журналістики в соціумі, з теорією журналістики як спеціальною комунікативною концепцією (теорією) та з основами теорії масової інформації;
- сформувати компетенції про процедуру емпіричного дослідження інформаційного простору, збагатити методичний інструментарій комунікативними методами дослідження соціальної дійсності для вивчення природи журналістики та її функціонування в медіа;
- прищепити навички роботи з основними комунікативними методами для здобуття об'єктивнішої інформації про проблеми ефектів та ефективності ЗМК та зокрема журналістики як соціокультурного феномену та соціального інституту суспільства.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	

3-й	3-й
Лекції	
32 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
86 год.	138 год.
Індивідуальні завдання (курсова робота)	
0 год.	0 год.

1.6. Заплановані результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «**Основи журналістики**» студент повинен **знати:**

- основні поняття та терміни категорій теорії та практики журналістики;
- провідні наукові концепції, що розкривають соціальний та комунікативний сенс функціонування журналістики;
- специфічні властивості соціальної масової інформації та схеми передачі повідомлень засобами масової інформації;
- теорію зворотних зв'язків та її роль у визначенні ефективності журналістської діяльності;
- основні методи соціологічного дослідження контенту та аудиторії і журналістики;
- форми та методи соціальної та психологічної дії контенту журналістики на свідомість та поведінку індивідів у суспільстві;
- базові уявлення про формування громадської думки засобами медіа та журналістики.

вміти:

- розуміти природу журналістики як соціального інституту громадянського суспільства;
- розуміти соціальну структуру та характеристики аудиторії журналістики;
- розуміти механізми впливу журналістської діяльності на суспільну думку, оцінювати масову інформацію як інструмент впливу;
- диференціювати показники ефективності та впливу ЗМК та зокрема журналістики;
- аналізувати дискурс суб'єк – суб'єктної інтеракції у журналістиці;
- проводити рейтингові та медіаметричні дослідження журналістської діяльності, аналізувати, інтерпретувати та коментувати отримані данні;
- самостійно здійснювати контент-аналіз журналістського мультимедійного дискурсу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Медіакомунікації та зв'язки з громадськістю», здобувачі повинні набути компетентності та демонструвати такі результати навчання:

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання:

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

ПР12. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально-комунікативних наук.

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади журналістики як соціального інституту.

Тема 1. Журналістика як предмет вивчення: структура основних понять.

Об'єкт та предмет журналістики. Теоретична та практична спрямованість журналістики. Основні завдання теорії журналістики на рівні об'єкту, предмету, методів вивчення. Особливості журналістики та комунікативних дисциплін у зіставленні один з одним: загальне та особливе. Теорія журналістики як спеціальна комунікативна теорія. Дефініція «журналістика» в широкому спектрі її проявів та визначень, походження даного поняття. Понятійний апарат науки про журналістику. «Масова інформація» – фундаментальне поняття в структурі системи категорій теорії та практики сучасної журналістики.

Тема 2. Журналістика як соціальний інститут громадянського суспільства.

Теоретичні, соціально-політичні, економічні та історичні передумови становлення журналістики як соціального інституту. Остаточне оформлення журналістики як багатовимірного соціального явища: як інституту суспільства, як системи спеціальних знань, як

сукупності засобів та прийомів функціонування масової інформації, як професійної діяльності, як елементу політичної системи. Сучасний стан журналістики як соціального інституту: особливості та характеристики. Криза у традиційному розумінні місця та ролі журналістики. «Асоціальна журналістика». Прогнозовані напрямки руйнування журналістики як соціального інституту. Категорія «інформаційного простору» та його складових. Умови та чинники формування єдиного інформаційного простору регіону, країни. Оптимальна організація інформаційного простору: можливості забезпечення максимального інформування суспільства. Специфіка комунікативних можливостей журналістики як соціального інституту в умовах нових, конвергентних медіа.

Тема 3. Виникнення та розвиток журналістики.

Виникнення журналістики як спеціальної комунікативної практики. Витоки соціального знання про інформаційно-комунікативні процеси. Мислителі XVII – XVIII в. про роль преси у суспільстві: свобода слова та свобода висловлювання думок як основний зміст наукового та політичного дискурсу та початок соціально-політичних теорій журналістики. Виникнення соціології журналістики в першій половині XIX століття; основні чинники, що зумовили появу даного аспекту аналізу журналістики. Преса в умовах становлення демократії (А. де Токвіль). Журналіст як вчений та політик (М. Вебер). Соціологічна парадигма журналістики у контексті розвитку класичної соціології (Э. Дюркгейм та М. Вебер). Поняття «соціологія преси», «соціологія журналістики». Питання трансформації засобів масової інформації в засоби масової комунікації у другій половині XX століття. Розвиток теорії та емпіричних досліджень в рамках соціології журналістики в США та Західній Європі. Нова інформаційна реальність кінця XX – XXI віку та комунікативний підхід (П. Бурдьє, П. Шампань, Е. Ноель-Нойман). Традиції та досвід аналізу розвитку журналістики в Україні.

Тема 4. Соціальні функції журналістики: система та взаємодія.

Функції журналістики, їх обґрунтування. Функціональний підхід до журналістської діяльності. Місце категорії «функція» в системі знань про журналістику. Взаємозв'язок понять «мета», «засоби», «діяльність», «результат». Функції журналістики: об'єктивне призначення та суб'єктивне цілепокладання. Роль об'єктивного знання про функції. Функціональна роль ЗМК в громадській системі та представлення про функції різних суб'єктів системи журналістської діяльності. Функціональні, дисфункціональні, нефункціональні, афункціональні результати журналістики: об'єктивні причини та форми прояву. Комунікативна функція як головна функція журналістики. Взаємодія функцій. Функції журналістики, характер і межі їх владних можливостей. Функції журналістики як система. Взаємодоповнення функцій в масово-інформаційному процесі. Система функцій у зв'язку з необхідністю забезпечення «інформаційного дублювання» усіх процесів життєдіяльності суспільства.

Розділ 2. Журналістика в сучасному масово-інформаційному суспільстві.

Тема 1. Журналістика як сфера масово-інформаційної діяльності.

Неоднозначність терміну «масова інформація» при його використанні у повсякденній журналістській діяльності. Ознаки масової інформації. Якісна специфіка теоретичного змісту поняття «соціальна інформація». Масова інформація потенційна, прийнята та реальна. Масово-інформаційна природа журналістики. Три етапи масово-інформаційного процесу. Семантика, синтактика та прагматика масової інформації. Трансформація форм усвідомлення дійсності журналістом в структурні компоненти створюваного інформаційного контенту. Проблема прагматичної адекватності як центральна при аналізі тексту на інформативність. Три

критерії інформативності: об'єктивність, повнота та однозначність. Лінгвістичний та соціологічний підходи до розгляду можливостей соціології журналістики та соціолінгвістики при вивченні журналістського медійного дискурсу.

Тема 2. Дієвість та ефективність журналістської діяльності.

Ефективність як міра результативності взаємодії журналістського контенту з масовою аудиторією. Результативність як міра функціонального досягнення цілі за критерієм «інформованість». Можливі варіанти дії ЗМК на споживача інформації. Проблема дієвої результативності як проблема прагматики журналістської діяльності. Зв'язок між функціями журналістики та характером її результативності. Дієвість як прояв результативності. Критерії ефективності ЗМК з позиції журналістики. Ефективність журналістики – показник успішності діяльності по досягненню встановлених цілей. Концепції, що пояснюють вплив ЗМК на аудиторію («концепція чарівної кулі», «концепція підшкірної ін'єкції», «теорія порожньої судини» тощо) та журналістика. Рейтинг журналістського контенту ЗМК. Взаємозалежність ефективності та дієвості в журналістиці та її вплив на масову аудиторію.

Тема 3. Новини як базовий компонент журналістики.

Трактування поняття «новини» в журналістській діяльності. Новинарна інформація: онтологічний та гносеологічний сенси. Багатовимірність дефініції визначення терміну «новини». Соціологічний, психологічний та лінгвістичний аспекти у вивченні такого феномену як новини в нових медіа. Теоретико-методологічний базис досліджень новин з точки зору теорії комунікації, новинарна комунікація в площині постмодерну. Дискусії про предмет та об'єкт дослідження новин. Дослідження диверсифікації мультимедійного контенту новин. Новини в нових медіа у сучасному глобальному вимірі. Теорія конструйованої мас медійної реальності Нікласа Лумана. Відмінність між інформуванням та комунікативністю у природі новин. Потреба в новинах як стимул виникнення та розвитку сучасного комунікативного простору. Роль та місце новин у інформаційному просторі соціуму. Фактори, які впливають на подачу новин в медіа. Різні підходи моделювання новин як дискурсу – ментальна модель (Д. Джонсон-Лерд), модель фреймів (М. Мінський, Ч. Філлмор), модель сценаріїв (Р. Шенк, Р. Абельсон), модель ситуацій (Т.А. ван Дейк), модель Р.О.Якобсона, концепція «полів» П. Бурдьє. Ротація новин як головна умова інформаційної обізнаності індивідуума. Роль новин в медіатизації сучасного суспільного життя.

Тема 4. Конвергентна журналістика нових медіа.

Процес конвергенції основних комунікаційних мереж, технологій та сервісів, поява нових форм інформаційного обміну. Нові медіа: конвергенція, яка заснована на інтернет-комунікації, змінює параметри масової інформації як базової категорії комунікації, створює спільний контент та його споживання, вимагає перехід до більш актуальної журналістської парадигми. Поняття інтеракціонізму та інтерактивності конвергентних новин. Соціальний сенс інтерактивної журналістики. Дискурс конвергентної журналістики в нових медіа – віддзеркалення актів прямого та зворотного зв'язку для ефективного залучення суспільної уваги до новинної інформації. Техніки креативної компоновки інформації новин, забезпечення додаткової інформаційної ваги інтерактивних новин. Створення, редагування та управління інтернет-контентом, виготовлення конвергентного дискурсу з урахуванням специфіки нового інформаційно-комунікативного середовища, використання методу дискурсивного/нарративного аналізу мультимедійного журналістського тексту. Журналістика та блогосфера. Інтернет, громадські медіа, громадянська журналістика. Погляд соціології масової комунікації та

інформаційного суспільства на сучасну практику новин у конвергентній журналістиці та соціальних медіа.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади журналістики як соціального інституту.												
Тема 1. Журналістика як предмет вивчення: структура основних понять.	17	4	4			9	17	0,5	0,5			16
Тема 2. Журналістика як соціальний інститут громадянського суспільства.	19	4	4			11	19	0,5	0,5			18
Тема 3. Виникнення та розвиток журналістики.	19	4	4			11	19	0,5	0,5			18
Тема 4. Соціальні функції журналістики: система та взаємодія.	19	4	4			11	19	0,5	0,5			18
Разом за розділом 1.	74	16	16			42	74	2	2			70
Розділ 2. Журналістика в сучасному масово-інформаційному суспільстві.												
Тема 1. Журналістика як сфера масово-інформаційної діяльності.	19	4	4			11	19	1	1			17
Тема 2. Дієвість та ефективність журналістської діяльності.	19	4	4			11	19	1	1			17
Тема 3. Новини як базовий компонент журналістики.	19	4	4			11	19	1	1			17
Тема 4. Конвергентна журналістика нових медіа.	19	4	4			11	19	1	1			17
Разом за розділом 2.	76	16	16			44	76	4	4			68
Усього годин	150	32	32			86	150	6	6			138

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д. ф.	з. ф.
1.1	Журналістика як предмет вивчення: структура основних понять.	4	1
1.2	Журналістика як соціальний інститут громадянського суспільства.	4	1
1.3	Виникнення та розвиток журналістики.	4	1
1.4	Соціальні функції журналістики: система та взаємодія.	4	1
2.1	Журналістика як сфера масово-інформаційної діяльності.	4	1
2.2	Дієвість та ефективність журналістської діяльності.	4	1
2.3	Новини як базовий компонент журналістики.	4	1
2.4	Конвергентна журналістика нових медіа.	4	1
Разом		32	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		д. ф.	з. ф.
1	Конспектування прочитаних наукових джерел, складання тез, виписок за темами на семінарських заняттях.	10	30
2	Написання аналітичної записки з актуальних питань дисципліни	16	24
3	Підготовка до усної доповіді (виступу) з теми семінарського заняття.	16	8
4	Підготовка до письмової контрольної роботи та підготовка до екзаменаційного контролю.	20	40
5	Реферування наукових та інших джерел з обраної теми.	10	20
6	Підготовка та презентація доповіді з актуальних тем теорії та практики журналістики.	14	14
Разом		86	136

6. Індивідуальні завдання.

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Методами навчання з навчальної дисципліни «Основи журналістики» є:

- **лекції** – розкриваються принципові та найбільш важливі аспекти визначених тем дисципліни із застосуванням мультимедійних засобів навчання. Застосовуються метод активізації навчально-пізнавальної діяльності студента з дисципліни, метод проблемного викладу матеріалу, частково-пошуковий, або евристичний, метод, які орієнтуються на компетентнісний підхід в навчанні.
- **семінари** з елементами дискусії, ділової гри, семінари-учбові «круглі столи» з діючими працівниками медіа, що сприяють отриманню практичних навичок та розвитку творчого

мислення. Робота направлена на збудження запитаннями інтересу до теми, створення мотивації навчання, розвиток пізнавальної активності, комунікативних умінь та навичок.

– **самостійна робота** – поглиблене самостійне здобування знань (конспектування, складання плану тексту, тезування, анотування, рецензування, тощо), удосконалення вмінь та навичок включає вивчення додаткової літератури, реферування наукових та інших джерел з обраної теми, написання доповідей та підготовка аналітичної записки з актуальних питань дисципліни.

8. Методи контролю

Контроль знань з навчальної дисципліни визначає відповідність рівня отриманих студентами знань, вмінь та навичок вимогам нормативних документів з вищої освіти. Навчальним планом та програмою навчальної дисципліни передбачені різні види завдань. За виконання різних видів завдань протягом семестру студенти набирають певну суму балів, яка дозволяє (або не дозволяє) скласти екзамен.

Поточний контроль – усні опитування на лекціях та семінарських заняттях за контрольними та програмними питаннями поточної та попередніх тем; оцінювання ступеню активності студентів та якості їх виступів та коментарів при проведенні дискусій на семінарських заняттях. Навчальним планом передбачено контрольну роботу з теоретичних та практичних питань нормативного або проблемного характеру з тем навчальної дисципліни. Також робочою програмою дисципліни передбачено підготовка аналітичної записки з актуальних питань теорії та практики журналістики.

Підсумковим контролем з навчальної дисципліни є письмовий екзамен.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Екзаме н	Сума	
Розділ 1				Розділ 2				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Аналітична записка з актуальних питань дисципліни			Разом
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	1	1	60	40	100
3	3	3	3	3	3	3	3	16	20			

Критерії оцінювання поточного контролю

Високий рівень 3 бали	Відповідь студента характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, що вивчається. Він систематично активно бере участь в обговоренні кожної теми, що вивчається (як на лекційному, так і на семінарському заняттях), його відповіді характеризуються творчим оригінальним підходом та викладом.
Середній рівень 2 бали	Відповідь студента характеризується повними змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але він недостатньо активно бере участь

	в ході обговорення практичного матеріалу, допускає у висловлюваннях деякі несуттєві неточності, його відповіді не характеризуються творчим оригінальним підходом та викладом.
Низький рівень 1 бал	Відповідь студента характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу. Він допускає багато помилок у відповідях на конкретні питання та недостатньо бере участь в обговоренні матеріалу, що вивчається.
Незадовільний рівень 0 балів	У студента дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; не приймає участі в обговоренні теоретичного та практичного матеріалу, що вивчається; допускає змістовні помилки у відповідях на конкретні питання викладача з теми заняття.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Відповідь повна, змістовна, з однією незначною помилкою.	12 – 16 балів
Відповідь повна, з двома-трьома незначними помилками.	9 – 12 балів
Відповідь не досить повна, та (або) із суттєвими помилками.	5 – 8 балів
Відповідь не досить повна, містить суттєві змістовні помилки.	1 – 4 бали
Відповідь майже відсутня та(або) не відповідає суті запитання.	0 балів

Критерії оцінювання аналітичної записки з дисципліни

Високий рівень 15 – 20 балів	Тема аналітичної записки актуальна, здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми, використані сучасні медійні та наукові джерела, матеріал роботи добре структурований, логічно викладений, креативний, висновки відповідають завданням роботи, текст записки оформлено з дотриманням встановлених академічних правил.
Середній рівень 8 – 14 балів	Тема аналітичної записки актуальна, здійснено загальний аналіз усіх аспектів проблеми, використані не всі сучасні медійні та наукові джерела з теми, матеріал роботи не завжди добре структурований та логічно викладений, креативний, висновки в цілому відповідають завданням роботи, текст записки оформлено з дотриманням встановлених академічних правил.
Низький рівень 1 – 7 балів	Теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті та завданням аналітичної записки, використані медійні та наукові джерела не дають можливості повністю розкрити проблему, висновки не повністю відповідають матеріалу роботи, текст аналітичної записки в цілому оформлено згідно з правилами, але є певні недоліки.
Незадовільний рівень 0 балів	Теоретичний аналіз не відповідає темі, меті та завданням аналітичної записки, використані наукові джерела не дають можливості розкрити проблему, висновки записки не відповідають матеріалу роботи, оформлення тексту аналітичної записки не відповідають встановленим академічним правилам.

Критерії оцінювання доповіді з дисципліни (додаткові бали)

Високий рівень 5 – 6 балів	Тема доповіді актуальна, здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми, використані сучасні наукові джерела, матеріал роботи добре структурований, логічно викладений, висновки відповідають завданням роботи, доповідь оформлена з дотриманням встановлених академічних правил.
Середній рівень 3 – 4 бали	Тема доповіді актуальна, здійснено загальний аналіз усіх аспектів проблеми, використані не всі сучасні наукові джерела з теми, матеріал роботи не завжди добре структурований та логічно викладений, висновки в цілому відповідають завданням роботи, доповідь оформлена з дотриманням встановлених правил.
Низький рівень 1 – 2 бали	Теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті та завданням доповіді, використані наукові джерела не дають можливості повністю розкрити проблему, висновки не повністю відповідають матеріалу роботи, доповідь в цілому оформлена згідно з правилами, але є певні недоліки.
Незадовільний рівень 0 балів	Теоретичний аналіз не відповідає темі, меті та завданням доповіді, використані наукові джерела не дають можливості розкрити проблему, висновки не відповідають матеріалу роботи, оформлення доповіді не відповідають встановленим правилам.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Екзаменаційний білет побудований з теоретико-практичних завдань та мікро есею. Загальна кількість балів за екзаменаційну роботу – **40**. В екзаменаційну білеті 5 питань, кожне з яких оцінюється максимально у **8** балів ($5 \times 8 = 40$).

Оцінювання екзаменаційної відповіді на запитання екзаменаційної роботи:

Високий рівень 6 – 8 балів	Теоретичний та практичний виклад відповіді повний, змістовний, здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми запитання, використані сучасні наукові та медійні джерела, матеріал відповіді добре структурований, викладений логічно, характеризується творчим оригінальним підходом та викладом, висновки відповідають завданню питання, текст оформлено з дотриманням встановлених правил.
Середній рівень 3 – 5 балів	Теоретичний та практичний виклад відповіді в цілому повний, змістовний, здійснено загальний аналіз усіх аспектів проблеми запитання, наведені не всі сучасні наукові та медійні джерела, матеріал відповіді не завжди добре структурований та логічно викладений, характеризується слабким творчим оригінальним підходом та викладом, містить дві-три незначні помилки, висновки в цілому відповідають завданню запитання, текст в цілому оформлено добре з дотриманням академічних правил.

Низький рівень 1 – 2 бали	Теоретичний та практичний виклад відповіді не досить повний, не повною мірою відповідає темі, меті та завданню запитання, наведені наукові джерела не дають можливості повністю розкрити проблему питання, містить суттєві змістовні помилки, висновки не повністю відповідають матеріалу, оформлення тексту в цілому відповідає встановленим правилам, але є певні суттєві недоліки.
Незадовільний рівень 0 балів	Виклад відповіді не повний, не відповідає темі, меті та завданню запитання, наведені джерела не дають можливості розкрити проблему питання, виклад не відповідає суті запитання, відсутні висновки у відповіді, оформлення тексту не відповідає встановленим правилам.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Абетка соціальних комунікацій : довідник / укл. Г. В. Горбенко/ за наук. ред. Л. Г. Масімової. К.: Жнець, 2014. 152 с.
2. Больц Н. Абетка медіа / За загал. ред. В. Ф. Іванов / пер. з нім. В.Климченка. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2015. 177 с.
3. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики /пер. з нім. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2005. 230 с.
4. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навчальний посібник /пер. з нім. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011. 348 с.
5. Геннінг Носке. Журналістика: що треба знати та вміти / Книжка для читання та підручник. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2017. 312 с.
6. Гончарук-Чолач Т. Засоби масової інформації у політичному житті суспільства. К.: Ліра-К, 2020. 252 с.
7. Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика: Комунікативні маркери. Навчально-методичний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 184 с.
8. Журналістика та медіа : Довідник / Зігфрід Вайшенберг, Ганс Й. Кляйнштобер, Бернгард Пьорксен. / пер. з англ. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011.
9. Іванов В.Ф. Соціологія масової комунікації / навчальний посібник. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2000. 212 с.
10. Іванов В.Ф., Сердюк. В.Н. Журналістська етика / підручник . Київ : Вища школа, 2006. 231 с.

11. Квіт С.М. Масові комунікації / Друге видання, виправлене і доповнене. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
12. Курбан О.В. Інформаційні війни у соціальних онлайн мережах / Монографія. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 392 с.
13. Крейг Р. Інтернет-журналістика / пер. з англ. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 323 с.
14. Лубкович І. М. Соціологія і журналістика / підручник для журналістів. Львів : ПАІС, 2005. 176 с.
15. Людвіг Й. Інвестигативний пошук / пер. з нім. А. Баканов, В. Климченко. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2017. 264 с.
16. Москаленко А. З. Теорія журналістики / підручник. К.: Експрес-об'ява, 1998. 334 с.
17. Носке Г. Журналістика: що треба знати та вміти / кн. для читання та підручник / [пер. з нім. В. Климченко. К.: Центр Вільної Преси, 2017. 312 с.
18. Підручник із крос-медіа / вид. І. Крецу, М. Гузун, Л. Василик. Bonn / Germany - Sibiu / Romania: Schiller Publishing House, 2015. 140 с.
19. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
20. Потятиник Б.В. Інтернет-журналістика / навч. посіб. Львів : ПАІС, 2010. 214 с.
21. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації / навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 351 с.
22. Рауе П.-Й. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / за заг. ред. В.Іванова. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2014. 358 с.
23. Різун В.В., Непийвода Н.Ф., Корнєєв В.М. Лінгвістика впливу. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. 148 с.
24. Стівенс Мітчел, Бет М. Олсон. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / пер. з англ. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 407 с.
25. Стратегічні комунікації: словник / гол. ред. В. А. Ліпкана. К.: ФОП О.С. Ліпкан, 2016. 416 с.
26. Тонкіх І. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті: Навчальний посібник. 2017. ЗНТУ, Запоріжжя. 130 с.
27. Фінклер Ю.Е. Мас-медіа та влада: технологія взаємин / Монографія. Львів.: Аз-Арт, 2003. 212 с.
28. Чекмишев О.В. Основи професійної комунікації: Теорія і практика новинної журналістики / підручник-практикум. К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. 129 с.
29. Чекмишев О.В. Основи журналістики. Теорія і практики журналістського фаху / навч. посіб. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 198 с.
30. Шнайдер Вольф. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / пер. з нім. В. Климченко/ за заг. ред. В. Іванова. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2014. 357 с.

Законодавчі та нормативно-правові документи

1. Закон України «Про інформацію» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
2. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>
3. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>

4. Закон України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації» – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/917-19>
5. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>
6. Закон України «Про державну таємницю» – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
7. Закон України «Про доступ до публічної інформації» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
8. Закон України «Про авторське право і суміжні права» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
9. Закон України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України» – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1227-18>
10. Закон України «Про рекламу» – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=270%2F96-%E2%F0>

Допоміжна література

1. Аньєс Ів. Підручник із журналістики: Пишемо для газет. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 544 с.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики / підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Бойд Е. Ефірна журналістика: Технологія виробництва ефірних новин /пер. з англ. К.: Київська типографія, 2007. 429 с.
4. Вартанов Г.І. Короткий довідник журналіста. К.: МІЛП, 2000. 47 с.
5. Владимиров В.М. Хаос –Розуміння – Масова комунікація / Монографія. К.: КиМУ, 2006. 366 с.
6. Гол Дж. Онлайнова журналістика / пер.з англ. К.: К.І.С., 2005. 344 с.
7. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
8. Городенко Л.М. Теорія мережевої комунікації / монографія. К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2012. 387 с.
9. Животко А.П. Історія української преси / навчальний посібник. К.: Наша культура і наука, 1999. 368 с.
10. Карпенко В. О. Журналістика: основи професійної комунікації / навч. посіб. для студ. ВНЗ. К.: Нора-прінт, 2002. 348 с.
11. Крос-медіа: контент технології, перспективи: колективна монографія / за заг. ред. В. Шевченко. К.: Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017. 234 с.
12. Куляс І., Макаренко О. Ефективне виробництво теленовин: Стандарти інформаційного мовлення. Професійна етика журналіста-інформаційника : практичний посібник для журналістів. К. : МГО «Інтерньюз Україна», 2006. 120 с.
13. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики / підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с.
14. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів: масмедії і громадська думка / пер. с англ. К.: К.І.С., 2007. 256 с.
15. Мас-медіа у термінах і визначеннях: Корот. слов.-довід. / навчальний посібник / уклад. Ю. В. Боднар. К.: МАУП, 2005. 224 с.

16. Мей К. Інформаційне суспільство: Скептичний погляд / пер. з англ. К.: К.И.С., 2004. 142 с.
17. Мережева журналістика: спеціалізовані курси / навчальний посібник / Н. Габор, Ю. Залізник, С.Жаб'юк, Ю. Лавриш, Ю. Луць, І. Марушкіна, А. Палійчук, Б. Потятиник, О. Щур. Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 136 с.
18. Партико З.В. Теорія масової інформації та комунікації / навчальний посібник. Львів: Афіша, 2008. 309 с.
19. Прімбс Ш. Соціальні медіа для журналістів. Редакційна робота з Facebook, Twitter & Co / за заг. ред. В. Ф. Іванова / пер. з нім. В. Климченко. К.: Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2018. 198 с.
20. Публіцистика. Масова комунікація: Медіаенциклопедія. / Ноель-Нойман Е., Шульц В., Вільке Ю./ пер. з нім. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2007. 203 с.
21. Рус-Моль Ш. Журналістика / навчальний посібник / пер. з нім. В. Климченко, В. Олійник]. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 345 с.
22. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті / за ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 220 с.
23. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.) / підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВПЦ НаУКМА, ВД «Києво-Могилянська академія», 2013. 304 с.
24. Трачук Т. А. Українське журналістознавство (історичний аспект) / навч. посіб. К.: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2013. 239 с.
25. Шмідт Ян. Нова мережа: Ознаки, практики і наслідки веб 2.0 /Посібник для вузів / Пер. з нім. В. Климченко/ за заг. ред. В. Іванова. К.: Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2013. 284 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення.

1. http://www.lnu.edu.ua/mediaeco/borys/internet_journ.htm – Потятиник Б. В. Мережева журналістика: Нариси.
2. <http://www.mediaed.org/> – сайт Media Education Foundation
3. www.iamcr.org - сайт International Association for Media and Communication Research
4. <https://irrp.org.ua/> – сайт Інституту розвитку регіональної преси.
5. <http://www.mediaeducation.ru/publ.s> – сайт інтернет-журналу «Медіаосвіта».
6. <http://www.ifj.org> – сайт Міжнародної Федерації журналістів IFJ – International Federation of Journalists.
7. <http://www.uned.es> – сайт Всесвітньої Ради з медіаосвіти.
8. <http://www.ejta.eu> – сайт European Journalism Training Association.
9. <http://www.telekritika.ua/> – сайт журналу «Телекритика».
10. <http://www.web-editor.com.ua/> – сайт для редакторів сайтів конвергентних медіа.
11. <http://www.mediakrytyka.info> – сайт «Медіакритика» – видання Інституту екології масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка.
12. <http://www.mediahelpingmedia.org/content/> . – сайт організації «Media Helping Media».
13. <http://www.handbook.reuters.com/index/> – інформаційний портал з контенту конвергентних медіа.
14. <https://telekritika.ua/uk/> – інтернет-видання про українську медіасферу «Телекритика».
15. <http://www.web-editor.com.ua/> – інтернет-проект для редакторів сайтів конвергентних медіа.
16. <http://www.datanet.be> – сайт European Association for Audiovisuei Media Education

17. <http://www.mediastudieseurope.net> – сайт European Program in Media, Communication and Cultural Studies
18. <http://www.humfak.auc.dk> – сайт International Association for Media and Communication Research (IAMCR)
19. <http://www.icem-cime.org> – сайт International Council for Educational Media / Conseil International des Medias Educatifs (ICEM-CIME)
20. <http://www.ntedu.org> – сайт World Council on Media Education (WCME)

Особливості навчання за денною та заочною формами в умовах запровадження карантинних обмежень.

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес за дисципліною «Основи журналістики» в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- **дистанційно** (за затвердженням на факультеті розкладом занять) на платформі Zoom або Google Meet проводяться всі лекційні заняття;
- **дистанційно** (за затвердженням на факультеті розкладом занять) на платформі Zoom або Google Meet та Google classroom проводяться семінарські, індивідуальні заняття, консультації та контроль самостійної роботи;
- **аудиторно** (за затвердженням на факультеті розкладом занять) проводяться визначена кількість семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних та протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборотою відвідування ЗВО здобувачам денної та заочної форм навчання надається можливість (за затвердженням на факультеті розкладом семестрового контролю) скласти екзамен з дисципліни «Основи журналістики» дистанційно на платформах Zoom або Google Meet та Google Classroom.

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20____/20____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

«____» _____ 20__ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

(підпис)

(прізвище, ініціали)

«____» _____ 20__ р.